Rav Nachman Bar Yitzchok said, three – שלשה אמר שלשה – רב נחמן בר יצחק אמר שלשה

OVERVIEW

ר' יהודה רברבים ודר שהודר ברבים asked what is considered ממרא asked what is considered ממרא. According to רבים it means three people. חוספות discusses what are the requirements for a נדר על דעת רבים (which has no הפרה).

נראה דעל דעת רבים לא בעי אלא שנים -

It is the view of נדר על דעת רבים only requires two people, not three - פרועת הדיינין (שבועות דף לט,א) כשאמר להם משה לישראל -

For in משנה told the Jews - גמרא states, when משנה told the Jews -

הוו יודעים שלא על דעתכם אני משביע אתכם וכולי

'You should know that I am not adjuring you according to your mind, etc., but rather according to my mind and the mind of הקב"ה -

ופירש שם בקונטרס¹ דהיינו על דעת רבים² -

And רש"י explained there that משה meant to say that it is על דעת רבים –

תוספות anticipates a difficulty:

ומיהו לפי זה לא היה היתר לחרמות³ בזמן הזה -

However according to this understanding that two are sufficient to make it a נדר איים, which has no הפרה, there would be no היתר for הרמות nowadays –

תוספות offers his explanation:

רבא 4 דרבא אמר משה כן אלא יערימו כדמפרש התם משום קניא דרבא הרבא ונראה דלא אמר משה כן אלא יערימו כדמפרש אמר אמר אמר אמר איד אמר אלא ע"ד אלא ע"ד משה did not say this (לא על דעתכם וכו' אלא ע"ד אלא ע"ד הרבים וכו' אלא ע"ד הרבים וכו' but rather so that they should not be deceitful as the אמרא explained there, because of the reed of רבא -

יכן עתה אין עושין אלא בשביל כך -

And similarly now we do not do this (saying על דעתנו), only because of this

 2 The שבועה there was made ע"ד רעים of two, הקב"ה ומשה; proving that for ע"ד רבים two is sufficient.

¹ We do not find this in our texts of רש"י.

³ Under various circumstances the communities would make certain restrictions and sanctions and would say that this is being done ע"ד המקום וע"ד המקום ע"ד המקום (similar to what we say before כל נדרי). If this is considered ע"ד רבים there will be no way to nullify it.

⁴ A מלום claimed that his debt was not paid and the לוה said that he paid it and was willing to swear. What happened is that the מלום came to בי"ד with a hollowed out reed using it as a cane. He filled the cane with the money he owed the מלוה, and asked the מלוה to hold the cane for him. Therefore he was willing to swear that he paid the מלוה מלום מלום לא על דעתך משביעים אותך to say ע"ד רבים אותך ני"ד אותך על דעתנו אותך שלא על דעתנו. הערמה not to make it ע"ד רבים but to insure that there is no הערמה.

concern for הערמה, but not to make it a נדר ע"ד רבים.

asks: תוספות

ואם תאמר⁵ על דעת יחיד נמי לא יהא לו הפרה כיון דתלה בו נדרו -And if you will say; that in a case where he makes the נדר ע"ד one individual it should also not have a הפרה, since he make his בדר dependent on this person –

מוספות answers:

ויש לומר דמבטל דעתו משום רבים ולא משום יחיד:

And one can say that a person nullifies his mind to many, but not to an individual.

SUMMARY

According to משה (or a בי"ד state 'בי"ל it is in order to make this a נדר ע"ד רבים, while according to תוספות it is to prevent deceit.

THINKING IT OVER

- 1. According the תוספות, how many are required to make it a נדר ע"ד רבים (since he disagrees with "פרש"י)?
- 2. Is there any connection between תוספות question, 'וא"ת כו', with that which תוספות stated previously?⁸

⁵ See 'Thinking it over' # 2.

⁶ See מהר"ם.

⁷ See footnote # 5.

⁸ See נחלת משה.